

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A.**, bývajúcej v Š., **2/ J.**, bývajúcemu v B.B., **3/ Ž.**, bývajúcej v K., **4/ M.**, bývajúcemu v K., **5/ I.**, bývajúcemu v K., **6/ O.**, bývajúcej v B.B., všetci zastúpení JUDr. I., advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Š., proti žalovanému **T.**, bývajúcemu v N., **o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 9 C 232/2011, o dovolaní žalobcu 1/ až 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. apríla 2013 sp. zn. 8 Co 311/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Levice rozsudkom z 8. júna 2012, č.k. 9 C 232/2011-2008, žalobu o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, zamietol a žalobcu 1/ až 6/ zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania 351,48 Eur spoločne a nerozdielne k rukám jeho právnej zástupkyne, do troch dní od právoplatnosti. Rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetom konania bola pôvodne žaloba právneho predchodcu žalobcov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. k.ú. B., ktorú darovacou zmluvou z 19. mája 1998 spolu so svojou už nebohcou manželkou darovali žalovanému. Keďže tento žalobca X. zomrel, vstúpili do konania ako zákonní dedičia po poručiteľovi žalobcovia 1/ až 6/. Následne uznesením z 23. februára 2012 pripustil zmenu návrhu na určenie, že predmetná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po nebohom O., zomrelom X., naposledy bytom B. č. 252. Ako predbežnú riešil otázku, či je zákonný dôvod na vrátenie daru. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že sa žalovaný správal takým spôsobom, aby toto správanie bolo možné

kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Mal za preukázané, že pôvodný žalobca adresoval žalovanému výzvu na vrátenie daru písomne 5. septembra 2011 a preto posudzoval ďalší predpoklad na úspešné uplatnenie práva darcu a to konkrétne správanie obdarovaného, ktoré musí dosahovať značnú intenzitu a musí ísť o porušovanie sústavné. Konštatoval, že žalobcovia nepreukázali, že správanie žalovaného bolo takej intenzity, že tým hrubo porušil dobré mravy, neprodukovali také dôkazy, ktoré by preukazovali vážne konflikty a správanie sa žalovaného voči darcovi spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. Preto žalobu zamietol a výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 17. apríla 2013 sp. zn. 8 Co 311/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcov 1/ až 6/ zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania 66,30 Eur spoločne a nerozdielne k rukám jeho právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a ako vecne správny ho v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Konštatoval, že skutkové závery súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu, sú vecne správne a súd prvého stupňa vec i správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti svojho rozhodnutia dodal, že účastníci konania na pojednávaní 8. júna 2012 po poučení v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. návrhy na doplnenie dokazovania nemali, zástupca žalobkyne 6/ nepožiadala o odročenie pojednávania pre možnosť vyjadrenia sa žalobkyne 6/, (ktorá bola na pojednávaní riadne zastúpená) k výsluchu svedkyne. Dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcov, ktorí mali preukázať skutkové tvrdenia obsiahnuté vo výzve na vrátenie daru a preukázať, že konanie žalovaného hrubo porušovalo dobré mravy s prihliadnutím na jeho subjektívne i objektívne možnosti. Vecné bremeno doopatrovania darcov v darovacej zmluve nebolo dojednané a skutkové vymedzenie dôvodov pre vrátenie daru vo výzve darcu, bolo len v rovine bližšie nešpecifikovaných vyjadrení. O trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 6/, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. Poukazovali, že odvolací súd nenariadil pojednávanie napriek tomu, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal všetky nimi navrhnuté dôkazy, najmä výsluch svedkov, ktorý bol potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel aj k nesprávnym skutkovým zisteniam. Bral do úvahy iba výpoveď žalovaného a výpoveď svedkyne Z., jeho manželky, u ktorej bola vierohodnosť výpovede spochybnená. Už na pojednávaní pred Okresným súdom Levice

žiadali, aby sa k výpovedi svedkyne mala možnosť vyjadriť aj žalobkyňa 6/, ktorá sa pre práceneschopnosť nezúčastnila pojednávania 8. júna 2012. Tiež poukazovali, na to, že odvolací súd si osvojil právne závery súdu prvého stupňa a nenariadil pojednávanie, či postupom, ktorým odňatá možnosť žalobkyne 6/ konať pred súdom a vyjadriť sa k výpovedi svedkyne H.. Žiadali rozsudok Krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žalovaný považoval rozsudok odvolacieho súdu za vecne správny a dovolanie za neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ust. § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je dovolanie prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že jeho dovolanie je prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 až 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom jeho výrok prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým tento vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 až 4), je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237

O.s.p. (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania), ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom.

Dovolateľky nenamietali, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O.s.p. a existencia procesných väd tejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Dovolací súd vzhľadom na námietku dovolateľiek sa osobitne zamerl na skúmanie, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) vadu, ktorú namietali tým, že odvolací súd nenariadil pojednávanie a osvojil si právne závery súdu prvého stupňa, u ktorého bol skutkový stav zistený neúplne, nevypočul všetkých svedkov a nedal možnosť sa vyjadriť žalobkyne 6/ k výsluchu svedkyne Z.. Odňal možnosť nielen žalobkyne 6/, ale aj ostatným žalobkyniam konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecnými záväznými

právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V súvislosti s dovolacou námietkou o vade konania spočívajúcej v tom, že odvolací súd nenariadil pojednávanie, majúc za to, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom v čase rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že na prejednanie odvolania, ktoré smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, musí predseda senátu pojednávanie nariadiť okrem iného aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie účastníkov konania. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni (ak nejde o prípady v zákone vymenované) o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

Z obsahu spisu vyplýva, že v posudzovanej veci odvolací súd považoval skutkové zistenia súdu prvého stupňa za úplné a ich právne posúdenie za správne. Nepovažoval za potrebné vykonané dokazovanie súdom prvého stupňa zopakovať alebo doplniť. Nemožno mu preto vyčítať, že ak prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania, jeho postup bol v rozpore so zákonom.

Opodstatnenou nebola ani námietka dovolateľov o odňatí možnosti konať pred súdom tým, že súdy nevykonali všetky nimi navrhnuté dôkazy. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že samotné nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých účastníkmi konania

nie je bez ďalšieho odňatím možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

Rovnako neopodstatnenou bola aj námietka odňatia možnosti konať pred súdom tým, že k výpovedi svedkyne Z. nemala možnosť sa vyjadriť žalobkyňa 6/. Z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňovým súdom nedošlo k znemožneniu realizácie procesných oprávnení tejto žalobkyne, pretože bola v konaní riadne zastúpená svojím právnym zástupcom, ten bol prítomný na pojednávaní, mal možnosť reagovať na výpoveď tejto svedkyne, klásť otázky a navrhovať ďalšie dokazovanie. Žalobkyňa 6/ svoju neúčast' na pojednávaní konanom 8. júna 2012 síce ospravedlnila, avšak súd nepožiadala o jeho odročenie (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Keďže dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. decembra 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová